

Зміст

12 Побудова $LL(k)$-синтаксичного аналізатора	1
12.1 Побудова $LL(k)$ -синтаксичного аналізатора	1
12.1.1 $Local_k(S, A)$	1
12.1.2 Таблиці керування	2
12.1.3 Приклад	3
12.1.4 Алгоритм	4
12.2 Контрольні запитання	5

12 Побудова $LL(k)$ -синтаксичного аналізатора

12.1 Побудова $LL(k)$ -синтаксичного аналізатора

Повернемось до умови, при якій граматика G буде $LL(k)$ -граматикою, а саме: для довільного виведення $S \Rightarrow^* \omega_1 A \omega_2$ та правила $A \mapsto \alpha \mid \beta$ маємо $First_l(\alpha \cdot L) \cap First_k(\beta \cdot L) = \emptyset$, де $L = First_k(\omega_2)$.

Оскільки $L \subseteq \Sigma^{*k}$ — конструктивна множина, спробуємо побудувати всілякі множини L , які задовольняють попередньо сформульованій умові.

12.1.1 $Local_k(S, A)$

Визначимо наступну множину:

$$Local_k(S, A) = \{L \mid \exists x, \omega : S \Rightarrow^* x A \omega, L = First_k(\omega)\}$$

Опишемо алгоритм пошуку цієї множини:

1. $\delta_0(S, S) = \{\{\varepsilon\}\}$, в інших випадках — невизначено.
2. $\delta_1(S, A_i) = \delta_0(S, A_i) \cup \{L \mid S \mapsto \omega_1 A_i \omega_2, L = First_k(\omega_2)\}$, в інших випадках — невизначено.
- 3.

$$\begin{aligned} \delta_n(S, A_i) &= \delta_{n-1}(S, A_i) \cup \\ &\cup \{L \mid A_j \mapsto \omega_1 A_i \omega_2, L = First_k(\omega_2) \oplus_k L_p, L_p \in Local_k(S, A_j)\}, \end{aligned}$$

в інших випадках — невизначено.

4. $\delta_m(S, A_i) = \delta_{m+1}(S, A_i) = \dots, \forall A_i \in N$.

Тоді $\text{Local}_k(S, A_i) = \delta_m(S, A_i)$.

Виходячи з означення $\text{Local}_k(S, A_i)$, умови для $LL(k)$ -граматики будуть наступними: для довільного A -правила вигляду $A \mapsto \omega_1 \mid \omega_2 \mid \dots \mid \omega_p$ маємо:

$$\text{First}_k(\omega_i \cdot L_m) \cap \text{First}_k(\omega_j \cdot L_m) = \emptyset, \quad i \neq k, \quad L_m \in \text{Local}_k(S, A).$$

Як наслідок, з алгоритму пошуку $\text{Local}_k(S, A_i)$ видно, що

$$\text{Follow}_k(A_i) = \bigcup_{j=1}^m L_j, \quad L_j \in \text{Local}_k(S, A_i).$$

12.1.2 Таблиці керування

Для побудови синтаксичного аналізатора для $LL(k)$ -граматики ($k > 1$) необхідно побудувати множину таблиць, що забезпечать нам безтупиковий аналіз вхідного ланцюжка w (програми) за час $O(n)$, де $n = |w|$.

Побудову множини таблиць для управління $LL(k)$ -аналізатором почнемо з таблиці, яка визначає перший крок безпосереднього виводу w в граматичі G : $T_0 = T_{S, \{\varepsilon\}}(u) = (T_1 \alpha_1 T_2 \alpha_2 \dots T_p \alpha_p, n)$, де n — номер правила вигляду $S \mapsto A_1 \alpha_1 A_2 \alpha_2 \dots A_p \alpha_p$, а $A_i \in N$, $\alpha_i \in \Sigma^*$, і $u = \text{First}_k(A_1 \alpha_1 A_2 \alpha_2 \dots A_p \alpha_p)$, і нарешті $i = \overline{1..p}$. Зрозуміло, що в інших випадках (якщо такого правила немає абощо) T_0 не визначена.

Неформально, коли в магазині автомата знаходиться аксіома S , то нас цікавить перших k термінальних символів, які можна вивести з S (аксіома — поняття “програма”) при умові, що після неї (програми) буде досягнуто EOF.

Імена інших таблиць $T_1, T_2, \dots, T_p$ визначаються так: $T_i = T_{A_i, L_i}$, де $L_i = \text{First}_k(\alpha_i A_{i+1} \alpha_{i+1} \dots A_p \alpha_p)$, $i = \overline{1..p}$.

Наступні таблиці визначаються так: $T_i = T_{A_i, L_i}(u) = (T_1 \alpha_1 T_2 \alpha_2 \dots T_p \alpha_p, n)$, де n — номер правила вигляду $A_i \mapsto A_1 \alpha_1 A_2 \alpha_2 \dots A_p \alpha_p$, а $A_j \in N$, $\alpha_j \in \Sigma^*$, і $u = \text{First}_k(A_1 \alpha_1 A_2 \alpha_2 \dots A_p \alpha_p) \oplus_k L_i$, і нарешті $j = \overline{1..p}$. Зрозуміло, що в інших випадках (якщо такого правила немає абощо) T_i не визначена.

Імена інших таблиць $T_1, T_2, \dots, T_p$ визначаються так: $T_j = T_{A_j, L_j}$, де $L_j = \text{First}_k(\alpha_j A_{j+1} \alpha_{j+1} \dots A_p \alpha_p) \oplus_k L_i$, $j = \overline{1..p}$.

12.1.3 Приклад

Побудувати множину таблиць управління для $LL(2)$ -граматики з наступною схемою правил:

$$S \mapsto abA, \quad (1)$$

$$S \mapsto \varepsilon, \quad (2)$$

$$A \mapsto Saa, \quad (3)$$

$$A \mapsto b. \quad (4)$$

Для вищенаведеної граматики множини $\text{First}_2(A_i)$, $A_i \in N$ будуть такі: $\text{First}_2(S) = \{ab, \varepsilon\}$, $\text{First}_2(A) = \{aa, ab, b\}$, а множини $\text{Local}_2(S, A_i)$, $A_i \in N$ будуть такі: $\text{Local}_2(S, S) = \text{Local}_2(S, A) = \{\{\varepsilon\}, \{aa\}\}$.

Побудуємо першу таблицю $T_0 = T_{S, \{\varepsilon\}}$. Для S -правила відповідні множини u будуть такі:

- $S \mapsto abA$, $u \in \text{First}_2(abA) = \{ab\}$.
- $S \mapsto \varepsilon$, $u \in \text{First}_2(\varepsilon) = \{\varepsilon\}$.

Таблиця T_0 визначається так:

	aa	ab	ba	bb	a	b	ε
$T_0 = T_{S, \{\varepsilon\}}$		$abT_1, 1$					$\varepsilon, 2$

Нова таблиця управління $T_1 = T_{A, \{\varepsilon\}}$. Для A -правила відповідні множини u будуть такі:

- $A \mapsto Saa$, $u \in \text{First}_2(Saa) \oplus_2 \{\varepsilon\} = \{ab, aa\}$.
- $A \mapsto b$, $u \in \text{First}_2(b) \oplus_2 \{\varepsilon\} = \{b\}$.

Таблиця T_1 визначається так:

	aa	ab	ba	bb	a	b	ε
$T_1 = T_{A, \{\varepsilon\}}$	$T_2aa, 3$	$T_2aa, 3$				$b, 4$	

Нова таблиця управління $T_2 = T_{S, L}$ де $L = \text{First}_2(aa) \oplus_2 \{\varepsilon\} = \{aa\}$. Для таблиці T_2 та S -правила множини u будуть такі

- $S \mapsto abA$, $u \in \text{First}_2(abA) \oplus_2 \{aa\} = \{ab\} \oplus_2 \{aa\} = \{ab\}$.
- $S \mapsto \varepsilon$, $u \in \text{First}_2(\varepsilon) \oplus_2 \{aa\} = \{aa\}$.

	aa	ab	ba	bb	a	b	ε
$T_2 = T_{S, \{aa\}}$	$\varepsilon, 2$	$abT_3, 1$					

Наступна таблиця $T_3 = T_{A, L}$ де $L = \text{First}_2(\varepsilon) \oplus_2 \{aa\} = \{aa\}$. Для таблиці T_3 та A -правила множини u будуть такі:

- $A \mapsto Saa, u \in \text{First}_2(Saa) \oplus_2 \{aa\} = \{ab, aa\}$.
- $A \mapsto b, u \in \text{First}_2(b) \oplus_2 \{aa\} = \{ba\}$.

Таблиця T_3 визначається так:

	aa	ab	ba	bb	a	b	ε
$T_3 = T_{A, \{aa\}}$	$T_2aa, 3$	$T_2aa, 3$	$b, 4$				

Нова таблиця $T_4 = T_{S, L} = T_2$, оскільки $L = \text{First}_2(aa) \oplus_2 \{aa\} = \{aa\}$.

Ми визначили чотири таблиці-рядки (а їх кількість для довільної $LL(k)$ -граматики визначається як $\sum_{i=1}^n n_i$, де n_i — кількість елементів множини $\text{Local}_k(S, A_i)$, $m = |N|$).

Об'єднаємо рядки-таблиці в єдину таблицю та виконаємо перейменування рядків:

	aa	ab	ba	bb	a	b	ε
T_0		$abT_1, 1$					$\varepsilon, 2$
T_1	$T_2aa, 3$	$T_2aa, 3$				$b, 4$	
T_2	$\varepsilon, 2$	$abT_3, 1$					
T_3	$T_2aa, 3$	$T_2aa, 3$	$b, 4$				

12.1.4 Алгоритм

Синтаксичний аналізатор для $LL(k)$ -граматики ($k > 1$).

1. Прочитати k лексем з вхідного файла програми (звичайно, інколи менше ніж k). В магазин занести таблицю T_0 .
2. Загальний крок:
  - Якщо на вершині магазину знаходиться таблиця T_i , то елемент таблиці $M(T_i, \langle k \text{ вхідних лексем} \rangle)$ визначає ланцюжок, який T_i заміщає на вершині магазину.

- Якщо на вершині магазину $a_i \in \Sigma$ перша поточна лексема з k прочитаних лексем рівна a_i , то з вершини магазину зняти a_i та прочитати з вхідного файлу додатково одну лексему (звичайно, якщо це можливо).
- Якщо досягли кінця вхідного файлу програми та магазин порожній, то програма не має синтаксичних помилок.
- В інших випадках — синтаксична помилка.

12.2 Контрольні запитання

1. Наведіть визначення множини $\text{Local}_k(S, A)$.
2. Опишіть алгоритм побудови $\text{Local}_k(S, A)$.
3. Опишіть алгоритм побудови таблиць керування (або рядків великої результуючої таблиці керування).
4. Якою формулою визначається кількість рядків таблиці керування?
5. Опишіть алгоритм синтаксичного аналізу для $LL(k)$ -граматики.